

علوم و فنون ادبی ۲

۱- به ترتیب «خداوندگار مضامین تازه و خَلَق المعانی ثانی» لقب کدام شاعران است؟

- (۱) صائب تبریزی - کلیم کاشانی
(۲) کلیم کاشانی - صائب تبریزی
(۳) محتشم کاشانی - صائب تبریزی
(۴) صائب تبریزی - محتشم کاشانی

۲- عوامل مؤثر در روی آوری شاعران ایرانی به دربار هند، در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- (۱) تسلط طولانی مدت مغولان و تیموریان بر ایران - ترویج و نفوذ زبان ترکی توسط شاهان صفوی
(۲) تأثیرپذیرفتن فرهنگ هند از فرهنگ ایرانی - جدال شاهان صفوی با شاهان عثمانی
(۳) توجه کم و بیش شاهان صفوی به زبان فارسی و شعرگویی - ترویج زبان فارسی در هند
(۴) کم توجهی شاهان صفوی به شاعران - شاعرانوازی و ادب‌گرایی سلاطین هند

۳- متن زیر درباره کدامیک از شاعران است؟

«از شاعران قرن دهم است که سبک شعرش حدّ واسط سبک دوره عراقی و هندی است. از شاخصه اصلی این شاعر، واقع‌گرایی است.»

- (۱) محتشم کاشانی (۲) کلیم کاشانی (۳) وحشی بافقی (۴) بابافغانی شیرازی

۴- کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) شاعران در عصر صفوی شعر خود را با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی و تبدیل موضوعات کهن به مضامین تازه همراه کردند.
(۲) حکومت صفوی در ایران روی کارآمد و مذهب شیعه را ترویج داد. شاهان این حکومت به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی توجه نشان دادند.
(۳) رفاه اقتصادی مردم در دوره صفوی و رونق تجارت، این امکان را برای مردم فراهم کرده بود که هرکسی به امور فرهنگی از جمله ادبیات بپردازد.
(۴) در عهد صفوی به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا، مراکز جمععی مثل قهوه‌خانه‌ها نیز دایر شد و شاعران در آنجا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر پرداختند.

۵- وزن همه ابیات همسان است؛ به جز:

- (۱) فریاد می‌دارد رقیب از دست مشتاقان او / آواز مطرب در سرا زحمت بود بواب را
(۲) باغ می‌خواهم که روزی سرو بالایت ببیند / تا گلت در پا بریزد و ارغوان بر سر ببارد
(۳) از بهر خدا روی میبوش از زن و از مرد / تا صنع خدا می‌نگرند از چپ و از راست
(۴) به بوی نافه‌ای کآخر صبا زان طره بگشاید / ز تاب جعد مشگینش چه خون افتاد در دل‌ها

۶- کدام بیت بر وزن «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است؟

- (۱) بنده چو دعوی کند حکم خداوند راست / گر تو قدم می‌نهی تا بنهم چشم راست
(۲) درد نهانی دل تنگم بسوخت / لاجرم عشق بیود آشکار
(۳) حیف باشد بر چنان تن پیرهن / ظلم باشد بر چنان صورت نقاب
(۴) دیده باشی تشنه مستعجل به آب / جان به جانان همچنان مستعجل است

۷- وزن بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«برآرند فریاد عشق از ختا / گر این شوخ‌چشمان به یغما روند»

- (۱) فعولن فعولن فعولن (۲) مفاعیلن مفاعیلن فعولن (۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (۴) فعولن فعولن فعولن فعل

۸- وزن ابیات کدام گزینه، یکسان است؟

- (الف) دو تا شد قامت هم چون کمانی / ز غم پیوسته چون ابروی فرخ
(ب) همه آفاق گرفت و همه اطراف گشاد / صیت مسعودی و آوازه شه سلطانی
(ج) چه ملامت بود آن را که چنین باده خورد / این چه عیب است بدین بی‌خردی وین چه خطاست
(د) اورنگ کو گلچهر کو نقش وفا و مهر کو / حالی من اندر عاشقی داو تمامی می‌زنم

- (۱) ب - ج (۲) الف - د (۳) د - ب (۴) ج - الف

۹- آرایه‌های «جناس، مجاز، تشبیه و تکرار» به ترتیب در ابیات کدام گزینه آمده‌اند؟

- (الف) هر ساعتی این فتنه نوخاسته از جای / برخیزد و خلقی متحیر بنشانند
(ب) بخت آن نکند با من سرگشته که یک روز / همخانه من باشی و همسایه نداند
(ج) دیوانه گرش پند دهی کار نیندد / ور بند نهی سلسله در هم گسلاند
(د) بر خاک چو من بیدل و دیوانه نشاندش / اندر نظر هر که پریوار برآمد

- (۱) ب - الف - ب - د (۲) ج - ب - الف - د (۳) الف - د - ج - ب (۴) ج - الف - د - ب

۱۰- واژه‌ی «نگین» در کدام بیت «مجاز» نیست؟

- ۱) من آن نگین سلیمان به هیچ نستانم / که گاه گاه بر او دست اهرمن باشد
- ۲) چون نگین در حلقه انگشتری شایسته بود / از چه شد گیتی بر او چون حلقه‌ی انگشتری
- ۳) بپرسید زان پس کز ایران سپاه / که دارد نگین و درفش و کلاه؟
- ۴) تو چو موسی و سلیمان و فریدون مقبل / بی‌عصا و بی‌نگین و بی‌درفش کاویان

۱۱- در همه ابیات «تشبیه» به کار رفته است؛ به جز:

- ۱) تا خار غم عشقت آویخته در دامن / کوته‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها
- ۲) آن کس که این چوگان خورد گوی سعادت او برد / بی‌پا و بی‌سر می‌دود چون دل به گرد کوی او
- ۳) ببین در آینه جام نقش‌بندی غیب / که کس به یاد ندارد چنین عجب زمنی
- ۴) ای ناصح بیهوده چندین چه دهی پندم / بگذار مرا بگذار، می‌خار سر خود را

۱۲- در کدام بیت هر دو آرایه «تشبیه و واج‌آرایی» وجود دارد؟

- ۱) خدنگ غمزه خوبان خطا نمی‌افتد / اگر چه طایفه‌ای زهد را سپر گیرند
- ۲) رضای دوست به دست آر و دیگران بگذار / هزار فتنه چه غم باشد ار برانگیزند
- ۳) شوخی نکن ای یار که صاحب نظرانند / بیگانه و خویش از پس و پیش نگرانند
- ۴) تو ختایی بچه‌ای، از تو خطا نیست عجب / کانکه از اهل صوابند خطا نیز کنند

۱۳- معنای چند واژه در مقابل آن نادرست ذکر شده است؟

- «غمزه: اشاره با چشم و ابرو - شرحه: پاره گوشت - ثنا: روشنائی - بنان: انگشت - عذار: چهره - اذفر: سرسبز»
۱) دو	۲) سه	۳) چهار	۴) یک

۱۴- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) لاله و گل زخمی خمیازه‌اند / عیش این گلشن خماری بیش نیست
- ۲) می‌رود صبح و اشارت می‌کند / کاین گلستان خنده‌واری بیش نیست
- ۳) صد جهان معنی به لفظ ما گم است / این نهان‌ها آشکاری بیش نیست
- ۴) غرقه‌ی وهمیم ور نه این محیط / از تنک آبی کناری بیش نیست

۱۵- تمام ابیات با بیت زیر مفهوم مشترک دارند؛ به جز:

«ز یزدان دان نه از ارکان که کوته‌دیدگی باشد / که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی»

- ۱) سیل و جوها بر مراد او روند / اختران زان سان که خواهد آن شوند
- ۲) هیچ دندانانی نهند در جهان / بی‌رضا و امر آن فرمان روان
- ۳) هیچ برگی در نیفتد از درخت / بی‌قضا و حکم آن سلطان بخت
- ۴) تن به جان جنبد نمی‌بینی تو جان / لیک از جنبیدن تن جان بدان